

**Godišnji izvještaj o poslovanju
Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim
penzijskim fondom a.d. Banja Luka i Evropskog
dobrovoljnog penzijskog fonda za 2018. godinu**

Banja Luka, februar 2019. godine

Sadržaj:

Pismo Izvršnog odbora	3
Opšti podaci	4
POSLOVNO OKRUŽENJE U 2018. GODINI	4
Makroekonomsko okruženje	4
Osnovni makroekonomski pokazatelji	4
EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND	6
Osnovni podaci.....	6
Podaci o visini naknada i troškova	6
Podaci o poslovnom imenu i sjedištu kastodi banke	6
Osnovna načela investicione politike Fonda	7
Minimalni garantovani prinos Fonda	8
Informacije o poslovanju.....	8
Ostvareni prinos Fonda	8
Neto imovina Fonda.....	9
Struktura imovine Fonda.....	9
Broj i struktura članova Fonda	10
Upravljanje rizicima.....	11
DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE	15
OSNIVANJE I DJELATNOST.....	15
ORGANI DRUŠTVA.....	15
Skupština akcionara	15
Upravni odbor Društva.....	16
Izvršni odbor Društva	16
Interni revizor.....	17
Organizaciona struktura.....	17
Etički kodeks.....	18
Društveno odgovorno poslovanje i ulaganje	19
POSLOVANJE DRUŠTVA	19
Prinosni, finansijski i imovinski položaj Društva	19
RIZICI	21
Ostale informacije	23
Prilog 1:	23
Skraćeni finansijski izvještaji Društva, sa mišljenjem nezavisnog revizora.....	23
Prilog 2:	23
Skraćeni finansijski izvještaji Fonda, sa mišljenjem nezavisnog revizora	23

Pismo Izvršnog odbora

Godina iza nas je praktično prva godina poslovanja Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda u punom kapacitetu. U toku 2018. godine, činili smo značajne napore da se tržište Republike Srpske upozna sa prednostima, postojanjem i načinom funkcionisanja dobrovoljnog penzijskog osiguranja. Nastojali smo da saradnju održavamo i unapređujemo sa svim značajnim akterima: institucijama Republike Srpske, prije svega Ministarstvom finansija Republike Srpske, Agencijom za osiguranje Republike Srpske i Poreskom upravom Republike Srpske, zatim predstavnicima lokalne samouprave i sindikatima, kao i poslovnom i akademskom zajednicom.

Možemo reći da je dobrovoljno penzijsko osiguranje zaživjelo u Republici Srpskoj u toku 2018. godine, s tim što je pred nama i dalje dug put kako bi se u potpunosti iskoristili potencijali ovog proizvoda. I dalje je potrebno intenzivno raditi na promociji Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda, i to prema svim zainteresovanim stranama: poslodavcima, zaposlenima i sindikatima.

U toku 2018. godine, Evropski dobrovoljni penzijski fond je poslovao uspješno. Formirali smo portfelj ulaganja, u skladu sa zakonskim ograničenjima i investicionom politikom, koji je još uvijek koncentrisan na dužničke hartije od vrijednosti emitenta Republika Srpska, uz depozite u domaćim bankama, te manji dio ulaganja u najkvalitetnije vlasničke hartije od vrijednosti na domaćem tržištu. Ovaj proces je za rezultat imao ostvareni godišnji prinos u toku 2018. godine od 3,78%, posmatrano kroz rast vrijednosti obračunske jedinice.

Takođe, u zadnjem kvartalu 2018. godine, imali smo i prve isplate članovima Fonda koji su stekli uslove za raspolaganje akumuliranim sredstvima u skladu sa zakonom. Kontinuitet ostvarivanja dobrih finansijskih rezultata za članove, kao i promptnost u isplatama, u dugom će roku predstavljati jedan od najboljih načina promocije Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda, jer na taj način stičemo povjerenje i gradimo dobru reputaciju koja je neophodna za dugoročno poslovanje.

U 2019. godini, očekujemo da dalje razvijamo svoje kapacitete i značajno povećamo broj članova i imovinu pod upravljanjem. Sa uključivanjem velikih pravnih lica koja svoje poslovanje imaju na cijeloj teritoriji Republike Srpske, značajno ćemo doprinijeti promociji i održivosti Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda u godinama koje dolaze.

Direktor

Tomaž Završnik

Izvršni direktor

Gordana Drobnjak, CFA, MBA

Opšti podaci

Izveštaj o poslovanju Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka i Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu: Izveštaj o poslovanju) predstavlja završni izvještaj koji na jednostavan način prikazuje rezultate poslovanja koji su ostvareni u 2018. godini. Izveštaj o poslovanju je koncipiran na takav način da, pored opštih informacija, pruži i dodatne informacije koje će upotpuniti finansijske izvještaje Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) i Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu: Fond). Pored rezultata poslovanja, Izveštaj o poslovanju prikazuje faktore koji su imali značajnu ulogu na ostvarene rezultate, kao i faktore koji, u budućem periodu, mogu imati značajan uticaj na poslovanje Društva i Fonda.

POSLOVNO OKRUŽENJE U 2018. GODINI

Makroekonomsko okruženje

Prema European Economic Forecast, Autumn 2018. ekonomija Evropske unije je imala, u toku 2017. godine, najveće stope rasta u prethodnoj deceniji, te se u narednom periodu i dalje očekuje privredni rast, ali po manjim stopama, uobzirujući rizike. Rizici se, prije svega, odnose na usporavanje spoljne trgovine zbog političke globalne nestabilnosti (odnos SAD i Kine, Bregzit...), ali je lična potrošnja još uvijek jaka i rast zarada djeluje pozitivno na ekonomski rast.

Predviđanja za ekonomiju i evro zone i Evropske unije ostaju pozitivna, ali nešto skromnija za naredni period. Tako se predviđa da će realni rast BDP-a u evro zoni, nakon rasta od 2,4% u 2017. godini iznositi 2,1% u 2018. godini i 1,9% u 2019. godini, i nešto manjih 1,7% u 2020. godini. Mogući rizici u funkcionisanju Evropske unije leže u očekivanoj "normalizaciji" politika centralnih banaka i podizanju referentnih kamatnih stopa, zatim očekivanom izlasku Velike Britanije iz EU u toku 2019. godine, kao i mogućim valutnim rizicima na globalnom nivou.

Kako su članice Evropske unije Italija, Slovenija i Hrvatska jedni od najvećih spoljnotrgovinskih partnera Republike Srpske, privredni trendovi iz EU se, u velikom mjeri, prelivaju na privredni ambijent Republike Srpske i BiH.

Prema osnovnim makroekonomskim pokazateljima za Republiku Srpsku, možemo konstatovati da je 2018. godina bila godina privredne stabilizacije i blagog oporavka, te su prognoze i izgledi za naredni period dosta optimistični.

Osnovni makroekonomski pokazatelji¹

Bruto domaći proizvod (BDP)

Procijenjena stopa rasta BDP u 2018. godini je nešto viša u odnosu na ostvarenu u 2017. godini, prije svega zbog rasta izvozne tražnje i pozitivnih kretanja kod najvećih spoljnotrgovinskih partnera, zatim pozitivnog efekta povećanja potrošnje domaćinstava i blagog povećanja državne potrošnje.

Evropska banka za obnovu i razvoj, u svom izvještaju² iz novembra 2018. godine, za Bosnu i Hercegovinu predviđa stopu rasta BDP-a od 3,5% u 2019. godini.

Pokazatelj	2014.	2015.	2016.	2017.	3Q2018.
Broj stanovnika (milioni)	1,17	1,16	1,16	1,15	1,15
BDP u milionima KM - nominalni	8.887	9.205	9.631	10.077	7.784
BDP po stanovniku (KM)	7.615	7.921	8.321	8.735	9.067
% rasta BDP-a nominalno	1,10%	3,60%	4,60%	4,70%	5,00%
% rasta BDP-a realno	0,30%	2,80%	3,50%	3,10%	3,80%

¹ Izvori: Republički zavod za statistiku RS i procjene Ministarstva finansija RS

² Regional Economic Prospects in EBRD Countries of Operations November 2018

Inflacija

Nakon dužeg perioda koje su karakterisali niska inflacija i čak deflacija, u toku 2018. godine bila je prisutna umjerena inflacija od 1,2% na godišnjem nivou.

Nezaposlenost

U 2018. godini smo svjedočili nastavku trenda pada nezaposlenosti, koja je u 2018. godini, prema Anketi o radnoj snazi za 2018. godinu, pala ispod 20% i iznosila je 17,2% (u 2017. godini - 21%, a 2016. godini -24,8%). Stopa nezaposlenosti ostaje relativno visoka uprkos trendovima emigracije i smanjenja ukupnog broja stanovnika, te će tržište radne snage imati, prema Izvještaju MMF-a³, ograničavajući efekat na budući ekonomski rast.

Prosječna neto plata

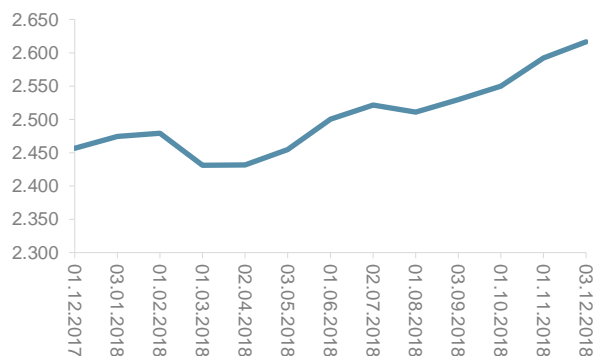
Prosječna neto plata u Republici Srpskoj za 2018. godinu iznosila je 857 KM, što je 1,9% realno više u odnosu na prosječnu neto platu isplaćenu u 2017. godini. Na povećanje prosječne neto plate uticala je i izmjena poreskih propisa kojim je, zbog povećanja neoporezivog dijela dohotka, povećana isplata neto plate za 30 KM svim zaposlenima.

Spoljna trgovina

U 2018. godini je zabilježen rast izvoza od 12,8% prije svega zbog rasta izvoza električne energije i prerađivačke industrije, dok je uvoz povećan u nešto manjem procentu od 11,6% u odnosu na prethodnu godinu. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 71,7%. Pored Srbije i Rusije, najveći spoljnotrgovinski partneri Republike Srpske su tradicionalno zemlje EU: Hrvatska, Slovenija, Italija i Njemačka.

Banjalučka berza

Indeks cijena obveznica na Banjalučkoj berzi (ORS) je imao rast od 6,45% u toku 2018. godine. Redovan promet obveznicama na službenom tržištu iznosio je 67.155.254 KM, što je činilo 67,54% redovnog prometa u 2018. godini. Ovo govori u prilog činjenici da je trgovanje na Banjalučkoj berzi u toku 2018. godine bilo orijentisano na trgovanje, prije svega, državnim obveznicama.

Kretanje indeksa ORS u 2018. godini⁴

Ukupan promet u 2018. godini u KM	Akcije	Fondovi	Obveznice	Trezorski zapisi	Ukupno	U %
Redovan promet	27.334.381	5.093.030	67.462.080	0	99.889.491	23,3%
Blok posao	65.830.823	0	0	0	65.830.823	15,4%
Aukcija za paket akcija	1.600.648	0	n/a	n/a	1.600.648	0,4%
Javna ponuda	2.177.273	0	238.589.500	19.970.440	260.737.213	60,9%
Preuzimanje	112.689	n/a	n/a	n/a	112.689	0,0%
					428.170.864	

³<http://www.imf.org/external/lang/bosnian/pubs/ft/scr/2018/cr1839b.pdf>: "Izvještaj MMF-a o zemlji br. 18/39"

⁴ Izvor: www.blberza.com

EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND

Osnovni podaci

Naziv Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom:

Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka

Naziv dobrovoljnog penzijskog fonda: Evropski dobrovoljni penzijski fond

Broj i datum Rješenja Agencije za osiguranje Republike Srpske o davanju saglasnosti na prospekt: broj: 05-565-1/17 od 29.09.2017. godine

Broj i datum Rješenja Agencije za osiguranje Republike Srpske o davanju dozvole za organizovanje i upravljanje fondom: broj 05-564-1/17 od 29.09.2017. godine

Fond jeste fond posebne vrste, odnosno zasebna imovina, bez svojstva pravnog lica i ne podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit pravnih lica, kao ni poreza na dodatu vrijednost. Ostvareni prihodi od investiranja u cjelosti se pripisuju članovima Fonda. Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju. Moguće je i članstvo u više dobrovoljnih penzijskih fondova.

Podaci o visini naknada i troškova

U skladu sa Pravilnikom o naknadama, naknade, odnosno visinu naknada i troškova člana Fonda, Društvo obračunava i naplaćuje prema sledećim tarifnim stavovima:

Tarifni stav	Opis	Visina tarifnog stava
1.	Naknada prilikom uplate penzijskog doprinosa (ulazna naknada)	najviše do 1,9% od vrijednosti svake izvršene uplate
2.	Naknada za upravljanje Fondom koja pripada Društvu	2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda
3.	Naknada za prenos računa člana Fonda na dobrovoljni penzijski fond koji organizuje i kojim upravlja drugo društvo za upravljanje	prema stvarnim troškovima prenosa, ali ne više od iznosa koji propiše Agencija za osiguranje Republike Srpske
4.	Prenos računa člana dobrovoljnog penzijskog fonda iz jednog u drugi fond kojim upravlja isto društvo za upravljanje	bez naknade
5.	Naknada za izlazak iz Fonda (u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za ostvarivanje prava na raspolaganje i povlačenje akumuliranih sredstava u slučaju vanrednih troškova liječenja ili trajne nesposobnosti za rad, „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 66/17)	bez naknade
6.	Naknada troškova u vezi sa kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrijednosti i kastodi usluga	prema stvarnim troškovima
7.	Naknada troškova po zahtjevu člana Fonda u vezi dostavljanja obavještenja predviđenih Zakonom	prema stvarnim troškovima

Upravni odbor Društva može donijeti odluku o promjeni naknada za vrijeme trajanja članstva u Fondu.

Takve izmjene i dopune Društvo dostavlja Agenciji za osiguranje Republike Srpske i svim članovima Fonda, odnosno obveznicima uplate na koje se te izmjene i dopune odnose, preko svoje internet prezentacije, najmanje 60 dana prije početka njihove primjene.

Podaci o poslovnom imenu i sjedištu kastodi banke

Nova banka a.d. Banja Luka

Kralja Alfonsa XIII 37 a

78 000 Banja Luka

Telefon: 051/333-390

e-mail: custody@novabanka.com

Pravila poslovanja kastodi banke: [https://www.novabanka.com/Nova-Banka/152/Kastodi banka.shtml/nav_start=](https://www.novabanka.com/Nova-Banka/152/Kastodi_banka.shtml/nav_start=)

Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti RS broj: 01-UP-051-606/13, Nova banka a.d. Banja Luka je dobila dozvolu za obavljanje djelatnosti kastodi banke.

Osnovna načela investicione politike Fonda

Sredstva Fonda investiraju se u cilju ostvarivanja prihoda za članove Fonda. Pri tome se moraju uzeti u obzir sledeća načela:

1. **načelo sigurnosti imovine Fonda** - u strukturi imovine će se dominantno nalaziti dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“) a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor’s, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody’s,
2. **načelo diversifikacije portfelja** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje se razlikuju prema vrsti i emitentima, kao i prema drugim obilježjima,
3. **načelo likvidnosti** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj cijeni i
4. **načelo profitabilnosti** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje, uz uvažavanje prethodno navedenih načela, donose potencijalno najveći prinos.

Fond karakteriše investiciona strategija i politika sa akcentom ulaganja u najsigurnije državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti, kao i pasivan način upravljanja portfeljom, u skladu sa definisanim principima investiranja i tržišnim okolnostima.

U cilju efikasnijeg praćenja i mjerenja rezultata Fonda, kao i formiranja jasnih očekivanja klijenata/članova Fonda o planiranoj strukturi ulaganja imovine Fonda, Društvo definiše referentni prinos (benčmark). Društvo ima za cilj da godišnje ostvari bolje rezultate, odnosno više stope prinosa u odnosu na definisan benčmark.

Investicioni cilj Fonda je realizacija kontinuiranog i stabilnog prinosa od dužničkih instrumenata u portfelju, uvećanog za dugoročne kapitalne dobitke od ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti. Investicioni horizont ulaganja Fonda je orjentisan na dugi rok.

Uspješnost investiranja sredstava Fonda mjeri se u odnosu na stopu inflacije u Bosni i Hercegovini, kao referentni prinos.

Investicioni cilj Fonda je da svake poslovne godine ostvari realan prinos, odnosno prinos koji je iznad godišnje stope inflacije, nakon troškova koji se naplaćuju iz imovine Fonda. Inflacija se izračunava putem indeksa potrošačkih cijena, a zvanične podatke o inflaciji objavljuje nadležni zavod za statistiku.

Strateška alokacija ulaganja imovine Fonda

Društvo definiše investicioni profil Fonda koji odgovara umjereno konzervativnoj politici investiranja koju sprovodi. Uzimajući u obzir da je cilj investiranja postizanje dugoročno stabilne stope prinosa koja odgovara manjem stepenu tolerancije ka riziku, imovina Fonda se pretežno ulaže u državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti.

Strateška investiciona alokacija podrazumeva da prosječan odnos između investicionih instrumenata koji nose odgovarajući kamatni prinos i vlasničkih udjela u strukturi portfelja bude 70% prema 30%. Društvo neće ulagati imovinu Fonda u nekretnine.

U sklopu navedene alokacije, ulaganje u inostranstvo može biti maksimalno 40% od imovine Fonda, te će se, zbog disperzije rizika, kako imovina Fonda bude rasla, nastojati ulagati sve veći procenat imovine van Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonskim ograničenjima (dužničke hartije od vrijednosti koje imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, koje emituju jedinice lokalne samouprave, preduzeća ili banke iz država članica Evropske unije, OECD-a i CEFT-e, i kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; akcije inostranih emitenata koji imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama

članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; udjele u otvorenim investicionim fondovima registrovanim u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e.)

U narednoj tabeli su prikazani dugoročni investicioni ciljevi i strateški rasponi za pojedine instrumente, procentualno u odnosu na ukupnu imovinu Fonda:

	KLASA INVESTICIJA	CILJANO UČEŠĆE	MIN	MAX
1.	Dužničke hartije od vrijednosti (dugoročne i kratkoročne)	60%	60%	100%
2.	Vlasničke hartije od vrijednosti i udjeli u investicionim fondovima	30%	0%	30%
3.	Depoziti i novac na kasteri računu	5%	0%	20%
4.	Ostalo	5%	0%	10%
5.	UKUPNO	100%	-	-

Minimalni garantovani prinosi Fonda

Svakom članu fonda, Društvo garantuje iznos od 50% svih neto izvršenih uplata (uplata u Fond umanjnih za ulaznu proviziju). Uz taj iznos, Društvo garantuje da će isti biti uvećan za garantovani godišnji prinos koji iznosi 0,10%. Iznos garantovanih sredstava na individualnom računu člana Fonda će zavistiti od dužine perioda ulaganja u Fond, visine uplata, kao i broja uplata i broja isplata iz Fonda.

Iznos garantovanih sredstava za svakog člana Fonda se utvrđuje svake godine na dan 31.12. u svrhu finansijskog izvještavanja Društva i u trenutku podnošenja zahtjeva za raspolaganje i povlačenje sredstava člana Fonda.

Na dan 31.12.2018. godine, Društvo nije imalo potrebu da vrši rezervisanja po osnovu garantovanog prinosa članovima Fonda, jer je, za sve članove Fonda, ostvareni prinos bio veći od garantovanog.

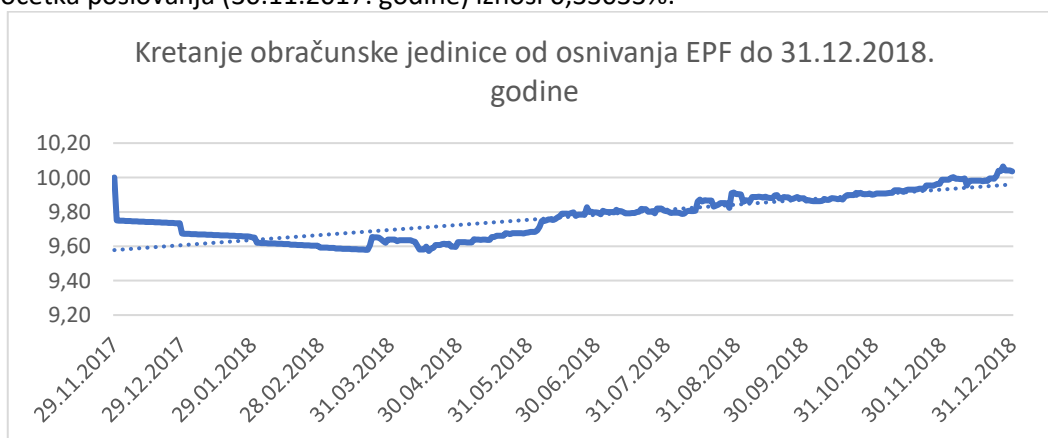
Informacije o poslovanju

Ostvareni prinos Fonda⁵

Prinos se obračunava kao neto prinos, odnosno prinos nakon odbitka naknada i troškova i obračunava se za posljednjih 12 mjeseci do dana objavljivanja, odnosno kumulativno za period od pet godina i od početka poslovanja (30.11.2017. godine) i izražava se kao prinos na godišnjem nivou.

Prinos ostvaren u toku 2018. godine (posljednjih 12 meseci do dana objavljivanja) iznosi 3,77661%.

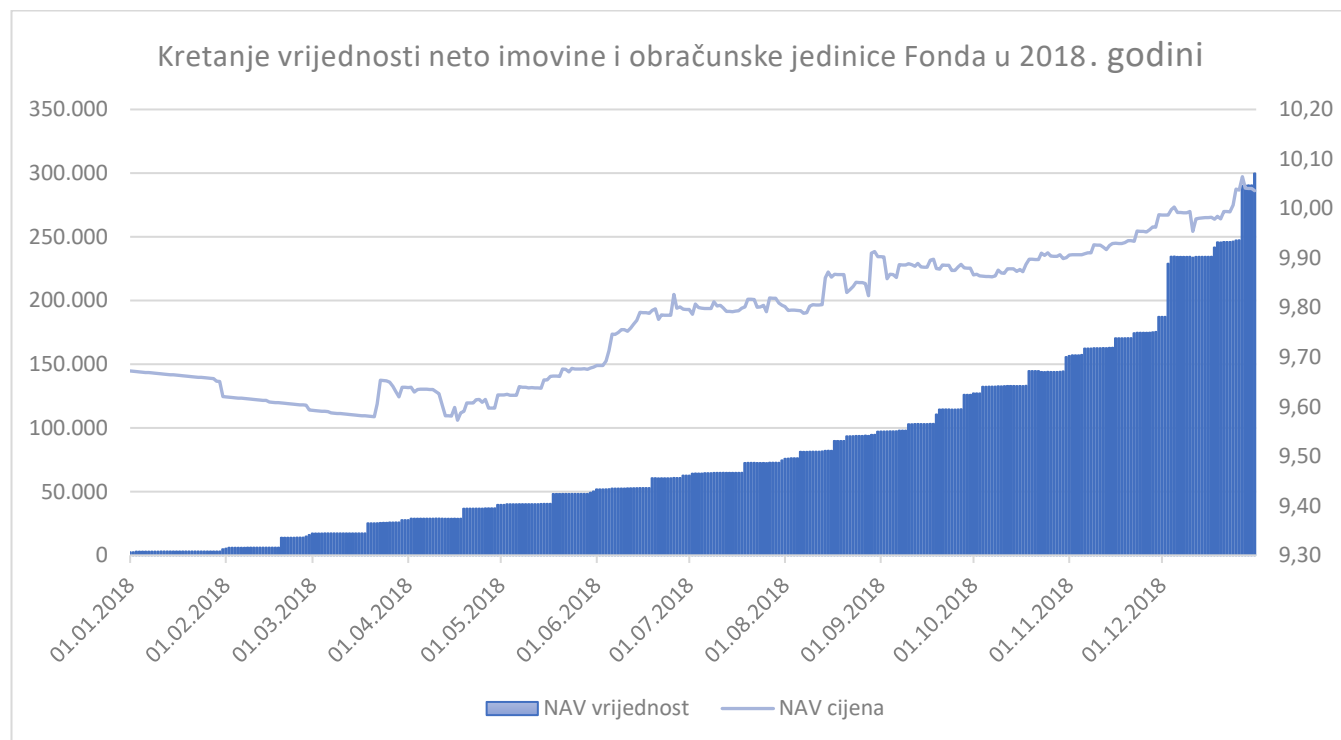
Prinos od početka poslovanja (30.11.2017. godine) iznosi 0,33033%.

⁵ Za obračun prinosa Fonda se koristi Odluka o načinu obračunavanja prinosa dobrovoljnog penzijskog fonda (https://www.nbs.rs/internet/latinica/20/npf/obracunavanje_prinosa.pdf), donijeta od strane Narodne banke Srbije, budući da ne postoji lokalni propis za izračun od strane nadležnog regulatora.

Obračunska jedinica je imala kontinuirani rast od marta 2018. godine, kada je Fond počeo sa aktivnim investiranjem sredstava u skladu sa investicionom politikom Fonda. Od početka aktivnog investiranja, od marta 2018. godine do 31.12.2018. godine, obračunska jedinica je imala rast od 5,8%.

Neto imovina Fonda

Neto imovina Fonda je kontinuirano rasla svakog mjeseca sa povećanjem uplata u Fond.

Mjesec	Ukupne uplate	Broj uplata	Prosječna uplata po mjesecu
31.01.2018	2.410	27	89
28.02.2018	11.442	200	57
31.03.2018	11.750	209	56
30.04.2018	12.223	212	58
31.05.2018	10.495	193	54
30.06.2018	12.035	207	58
31.07.2018	12.105	211	57
31.08.2018	22.118	409	54
30.09.2018	29.550	482	61
31.10.2018	30.630	492	62
30.11.2018	30.430	489	62
31.12.2018	113.310	1.464	77
Ukupno	298.498	4.595	64,96

Struktura imovine Fonda

Na dan 31.12.2018. godine Fond je imao sljedeću strukturu imovine:

Vrsta imovine	Iznos u KM	% aktive
Račun kod KASTODI banke - domaća valuta	34.630,64	11,46%
Ulaganja u obične akcije - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	8.021,12	2,65%
Obveznice - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	217.993,51	72,15%
Dugoročni depoziti	30.000,00	9,93%
Kratkoročni depoziti	10.000,00	3,31%

Potraživanja po osnovu kamata	15,25	0,01%
Potraživanja po osnovu dividendi	443,92	0,15%
AVR-Obračunata pripadajuća kamata na obveznice	1.050,60	0,35%
Ukupno	302.155,04	100,00%

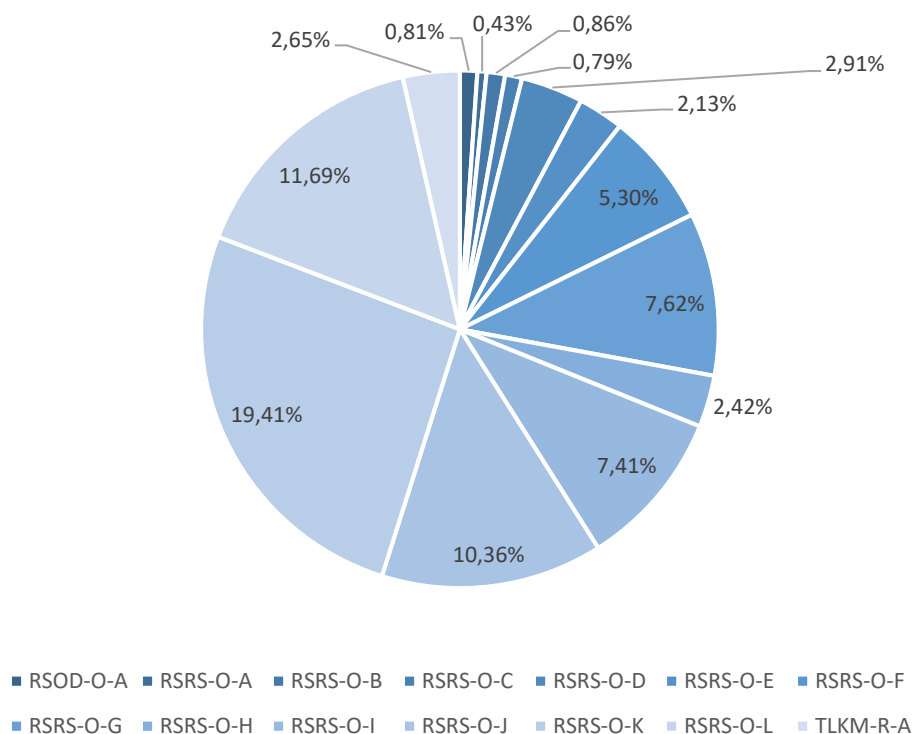
Na dan 31.12.2018. , Fond je imao sljedeće novčane depozite:

Naziv i sjedište banke	Iznos depozita u KM	Rok depozita	Datum oročenja	Učešće u imovini %
MF banka a.d. Banja Luka	10.000	13 mjeseci	10.10.2018.	3,31%
MF banka a.d. Banja Luka	10.000	13 mjeseci	06.12.2018.	3,31%
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	20.000	25 mjeseci	28.12.2018.	6,62%

Na dan 31.12.2018. godine, Fond nije imao ulaganja u nekretnine, niti je bilo ulaganja u nekretnine u toku 2018. godine.

Na dan 31.12.2018. godine, Fond je imao sljedeću strukturu ulaganja u hartije od vrijednosti:

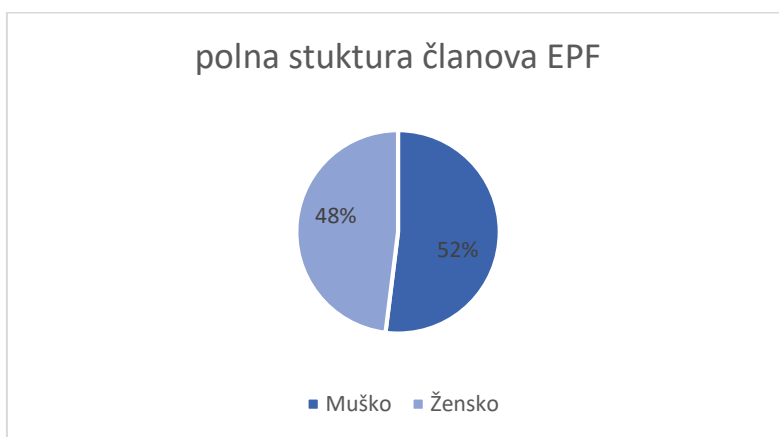
Ulaganje Fonda u HOV na dan 31.12.2018. godine

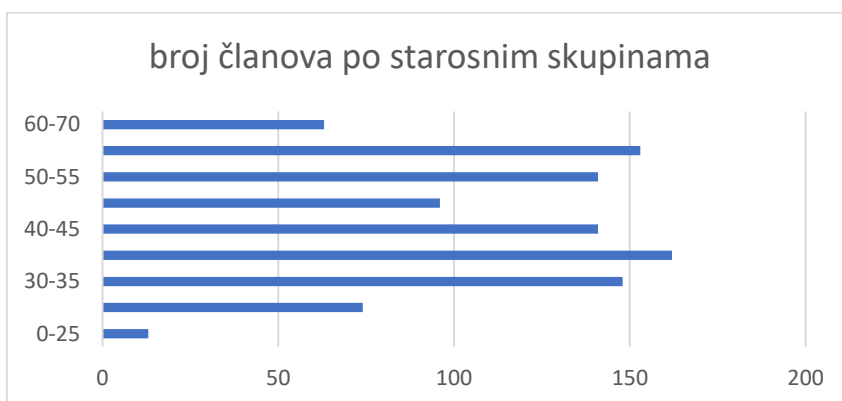
Broj i struktura članova Fonda

Na dan 31.12.2018. godine, Fond je imao 991 aktivnog člana Fonda, za koje su vršene uplate u prethodnom periodu. U toku 2018. godine bilo je 6 članova Fonda koji su, u skladu sa zakonskim propisima, podnijeli zahtjev za raspolaganje akumuliranim sredstvima u Fondu, te im je po tom osnovu prestalo članstvo. Dva člana Fonda su preminula, ali po tom osnovu nije bilo isplata, budući da su ostavinski postupci u toku.

U strukturi članova Fonda, polna struktura je relativno ravnomjerna sa 52% muških i 48% ženskih članova.

Prosječna starost članova Fonda je 44,35 godina, što u velikoj mjeri odražava i prosječnu starost stanovništva u Republici Srpskoj. Najmlađi član Fonda ima 20,6 godina, a najstariji 65,2 godine.

Na dan 31.12.2018. godine, prosječan iznos akumuliranih sredstava iznosi 302,4 KM. U toku 2018. godine, prosječna uplata u Fond je iznosila 64,96 KM.

Starosni razred udjelničara	Broj udjelničara	Broj udjela	Vrijednost udjela na dan izvještavanja	Udio u vrijednosti
20-24,99	13	485	4.869	2%
25-29,99	74	1.708	17.142	6%
30-34,99	148	4.282	42.978	14%
35-39,99	162	5.186	52.042	17%
40-44,99	141	4.604	46.208	15%
45-49,99	96	3.285	32.967	11%
50-54,99	141	4.275	42.904	14%
55-59,99	153	4.226	42.408	14%
60-64,99	62	1.703	17.089	6%
>=65	1	110	1.108	0%
Ukupno	991	29.864	299.717	100%

Od ukupnog broja aktivnih članova Fonda, njih 98,6% su postali članovi putem penzijskih planova, dok je samo 1,4% članova pristupilo Fondu putem individualnih ugovora o članstvu.

Upravljanje rizicima

Sistem upravljanja rizicima podrazumijeva identifikovanje, mjerenje i analizu rizika, ublažavanje rizika i kontrolu rizika, radi efikasnog upravljanja rizicima u cilju povećanja tržišne vrijednosti imovine Fonda, odnosno ostvarivanje odgovarajućeg prinosa.

Društvo sprovodi umjereno konzervativnu investicionu politiku koja prihvata nizak nivo tolerancije ka riziku. Najvažniji kriterijum prilikom donošenja odluka o ulaganju je sigurnost određene investicije, a zatim i potencijalni prinos.

Iako se rizik ne može u potpunosti izbjeći, kvalitetnim postupcima upravljanja rizikom moguće ga je svesti na najmanju moguću mjeru.

U svom poslovanju, Društvo naročito posvećuje pažnju sledećim rizicima: tržišnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti, riziku usklađenosti sa propisima, te operativnom riziku.

Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na vrijednost imovine Fonda zbog promjena na tržištu. Ovaj rizik obuhvata rizik kamatnih stopa, rizik promjena u cijenama hartija od vrijednosti, kao i valutni rizik.

Cjenovni rizik posmatramo iz ugla uticaja tržišnih kretanja cijena akcija na vrednovanje ovih ulaganja u bilansima Fonda. S obzirom na nisku zastupljenost vlasničkih hartija od vrijednosti u portfelju Fonda na dan 31.12.2018. godine od 2,65% ili 8.021 KM (samo akcije Telekomunikacije Republike Srpske a.d. Banja Luka), smatramo da je cjenovni rizik u poslovanju Fonda relativno nizak.

Rizik kamatne stope predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnog uticaja promjene nivoa kamatnih stopa na cijenu obveznice. Pad kamatnih stopa izaziva rast cijene obveznica i obratno. Imajući u vidu da vrijednost obveznica Republike Srpske u portfelju Fonda na dan 31.12.2018. godine iznosi 217.994 KM, što je 72,15% imovine, možemo reći da je ovaj rizik značajan, odnosno da kretanje kamatnih stopa značajno utiče na promjenu vrijednosti portfelja obveznica Fonda.

U sistem upravljanja rizicima uvedena je metodologija praćenja kamatnog rizika putem izračuna duracije, koja predstavlja mjeru osjetljivosti obveznice na promjene kamatne stope. Na osnovu izračuna modifikovane duracije, procijenili smo da bi se vrijednost imovine Fonda smanjila za 10.517 KM (za 4,85%) ukoliko bi kamatne stope na tržištu obveznica porasle za jedan procentni poen. Međutim, nasuprot ovome, u izvještajnom periodu generalno je uočen trend pada kamatnih stopa na tržištu obveznica Republike Srpske, tako da se negativni uticaj na cijenu obveznice u posmatranom periodu nije ispoljio.

Oznaka HOV	Količina	Fer cijena	Fer vrijednost	Pripadajuća kamata	EKS	Datum dospijeća	Godina do dospijeća	Duracija	Modif. duracija	Promjena vrijednosti obveznica za promjenu kamatne stope od 1 procentni poen
RSOD-O-A	6.538	0,374	2.445	0	4,32%	15.01.2023	4	2,43	2,33	57
RSRS-O-A	2.666	0,485	1.293	10	2,77%	15.07.2023	4	2,41	2,35	30
RSRS-O-B	5.420	0,482	2.612	2	2,80%	30.12.2023	4	2,87	2,80	73
RSRS-O-C	5.000	0,4783	2.392	6	3,14%	14.11.2023	4	2,74	2,66	64
RSRS-O-D	15.266	0,576	8.793	75	2,95%	30.06.2024	5	2,83	2,75	242
RSRS-O-E	9.700	0,6647	6.448	57	3,09%	24.06.2025	6	3,26	3,17	204
RSRS-O-F	24.200	0,6615	16.008	149	3,25%	15.06.2025	6	3,23	3,13	501
RSRS-O-G	35.150	0,655	23.023	10	3,27%	08.01.2026	7	3,80	3,68	847
RSRS-O-H	10.000	0,732	7.320	32	3,75%	10.10.2026	7	3,97	3,83	280
RSRS-O-I	27.210	0,8226	22.383	100	3,54%	11.10.2027	8	4,42	4,27	955
RSRS-O-J	34.662	0,903	31.300	19	3,53%	02.01.2029	10	5,07	4,90	1.533
RSRS-O-K	64.550	0,9084	58.643	103	3,13%	07.12.2029	10	5,95	5,77	3.382
RSRS-O-L	39.674	0,8905	35.332	496	3,15%	20.03.2031	12	7,02	6,80	2.403
			217.994					5,01	4,85	10.571

Valutni rizik nije bio izražen u 2018. godini, s obzirom da su sve obveznice u koje je Fond uložio, emitovane u domaćoj valuti, koja je fiksnim kursom vezana za evro, a ulaganja u strane hartije od vrijednosti nije bilo.

Kreditni rizik

Najveću izloženost kreditnim rizicima u 2018. godini Fond je imao prema Republici Srpskoj i prema depozitima kod poslovnih banaka.

Opis izloženosti	Izloženost u KM	Udio u imovini
Izloženost prema bankama	74.631	25%
Izloženost prema Republici Srpskoj	217.994	72%
	292.624	97%

Društvo redovno prati kreditni rejting dužnika i ulaže imovinu samo u one hartije od vrijednosti koje ispunjavaju Zakonom i podzakonskim aktima propisane kriterijume za ulaganje u dužničke hartije od vrijednosti. Pri procjeni kreditne sposobnosti dužnika, Društvo analizira finansijsko stanje, poslovnu djelatnost, kvalitet menadžmenta, sektorsko i makroekonomsko okruženje dužnika.

U cilju upravljanja rizikom države, Društvo kontinuirano vodi računa o prikupljanju informacija o svim relevantnim makroekonomskim pokazateljima privrede i informacijama o budžetu.

Generalno posmatrano, u skladu sa kriterijumima zaduženosti prema Međunarodnom monetarnom fondu i Svjetskoj banci, Republika Srpska spada u srednje zadužene zemlje.

Dana 07.09.2018. godine, Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard&Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“, dok je Moody's, u februaru 2018. godine, takođe potvrdio Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3" sa stabilnim izgledima.

Izloženost kreditnim rizicima prema bankama se prati kontinuirano, tako što se svakodnevno prati izloženost imovine Fonda prema bankama. Pored navedenog, internim aktima Društva su propisani kriterijumi koje banke moraju ispuniti (sa stanovišta veličine kapitala, rezultata u poslovanju, revizorskih izvještaja). Imajući u vidu određeni nivo kreditnog rizika prema bankama, kroz usvojeni proces izvještavanja pratimo finansijske rezultate banaka.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda usljed nesposobnosti Fonda da ispunjava svoje dospjele obaveze zbog otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva. Obaveze Fonda prema vlasnicima udjela isplaćuju se u slučaju smrti člana Fonda i ukoliko je član Fonda ispunio uslove za penziju.

Dospjeće obaveza prema članovima Fonda zavisi od datuma povlačenja sredstava. Pravo na starosnu penziju ima osiguranik kada navrš 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja. Osiguranik koji nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navrš 60 godina života i 40 godina penzijskog staža. Osiguranik žena koja nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navrš 58 godina života i 35 godina staža osiguranja.⁶

Prema podacima fonda PIO na dan 31.12.2018. godine, prosječna starost korisnika prava lične penzije na dan ostvarivanja prava iznosi 59,99 godina.⁷

U tabeli ispod je dat pregled priliva i odliva Fonda u narednih 12 mjeseci, pod pretpostavkom da članovi Fonda krenu povlačiti sredstva kad napune 60 godina. U obzir je uzeta i vjerovatnoća smrtnosti član Fonda korištenjem mortalitetnih tablica Srbije za period 2010.-2012. godine.

Prilivi	Na poziv	Do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci	Ukupno
Račun kod KASTODI banke - domaća valuta	34.631			34.631
Ulaganja u obične akcije - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju		8.021		8.021
Obveznice - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	0	21.152	237.238	258.390
Dugoročni depoziti			30.000	30.000
Kratkoročni depoziti		10.000		10.000
Potraživanja po osnovu kamata		15		15
Potraživanja po osnovu dividendi		444		444
AVR-Obračunata pripadajuća kamata na obveznice		1.051		1.051

⁶ Član 41. i 42. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju (Objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 134 od 31. decembra 2011, 82/13, 96/13, 103/15)

⁷ <http://www.fondpiors.org/statisticki-bilteni/statisticki-bilteni-2018/>

Projektovane uplate postojećih članova		808.539		808.539
Ukupno projektovani prilivi	34.631	849.222	267.238	1.151.091
Odlivi	Na poziv	Do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci	Ukupno
Obaveze za isplatu akumuliranih sredstava	741	19.331		
Obaveze prema Društvu za ulaznu naknadu	1233	9.271		
Obaveze prema Društvu za naknadu za upravljanje	414	14.131		
Obaveze prema kastodi banci	50	1.060		
Brokerske provizije		1900		
Ukupno projektovani odlivi	2.438	45.693	0	48.131
Razlika priliva i odliva	32.193	803.529	267.238	1.102.960
Kumulativno	32.193	835.722	1.102.960	

Na dan 31.12.2018. godine, kompletna imovina Fonda je imala prosječno dospijeće od 3,76 godina, dok je prosječno dospijeće obaveza prema članovima Fonda 16,26 godina, što znači da je rizik likvidnosti sveden na minimum.

U tabeli ispod je dat pregled povlačenja udjela po godinama u narednom periodu, gdje su isključene buduće uplate postojećih i novih članova, odnosno posmatra se samo stanje udjela na dan izvještavanja. Ovdje u obzir nisu uzete mortalitetne tablice.

Godina do penzije po razredima	Odliv broja udjela	Odliv u KM
Do 1 godine	1.813,13	18.196,61
1,01 - 5	4.225,62	42.408,35
5,01 - 10	4.275,05	42.904,37
Preko 10 godina	19.550,36	196.207,39
	29.864,16	299.716,72

Rizik usklađenosti

Društvo nastoji smanjiti rizik usklađenosti sa propisima konstantnim praćenjem propisa iz oblasti svog poslovanja, te prilagođavanjem svog poslovanja sa istim. U tabeli ispod je dat pregled usklađenosti ulaganja Fonda sa ograničenjima ulaganja koja su predviđena Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima.

Vrsta imovine	Iznos u KM	% imovine	% neto imovine	% vlasničkog učešća	Zakonsko ograničenje
Račun kod KASTODI banke - domaća valuta	34.631	11,46%	11,55%		Novčana sredstva na računu kod kastodi banke ne predstavljaju ulaganje u novčane depozite u smislu ograničenja propisanih Zakonom. Maksimalni rok držanja novčanih sredstava na računu kod kastodi banke propisuje Agencija, ali još uvijek isti nije propisan.
Ulaganja u obične akcije - domaći emiteniti - raspoloživo za prodaju (TLKM)	8.021	2,65%	2,68%	0,002%	<ul style="list-style-type: none"> Ulaganjem imovine ne može se sticati više od 15% vlasničkog učešća, odnosno akcija sa pravom glasa jednog emitenta; Do 10% vrijednosti imovine može se uložiti u hartije od vrijednosti jednog emitenta ili više emitenata koji su povezana lica; Do 35% vrijednosti imovine može se ulagati u akcije koje emituju pravna lica sa sjedištem u BiH, a kojima se trguje na najvišem berzanskom tržištu ili najvišem segmentu drugog uređenog javnog tržišta.
Obveznice - domaći emiteniti - raspoloživo za prodaju	217.994	72,15%	72,73%		Najviše 80% vrijednosti imovine može se ulagati u dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuju BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH
Depoziti	40.000	13,24%	13,35%		Do 20% vrijednosti imovine može se uložiti u novčane depozite i depozitne potvrde kod banaka u BiH koje imaju certifikat o članstvu u programu osiguranja depozita, s tim da se u novčane depozite ili depozitne potvrde kod jedne banke može uložiti do 10% neto vrijednosti imovine
Komercijalna banka	20.000	6,62%	6,67%		
MF banka	20.000	6,62%	6,67%		
Potraživanja po osnovu kamata	15	0,01%	0,01%		
Potraživanja po osnovu dividendi	444	0,15%	0,15%		
AVR - Obračunata pripadajuća kamata na obveznice	1.051	0,35%	0,35%		
	302.155	100%			0

Operativni rizik

Operativni rizik predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Društva, odnosno Fonda, i to zbog propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom, kao i zbog nepredvidivih eksternih događaja.

Društvo svojim procedurama i internim aktima uređuje proces praćenja, mjerenja i kontrole operativnih rizika u svim segmentima poslovanja, te ih nastoji svesti na najmanju moguću mjeru.

DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE

OSNIVANJE I DJELATNOST

Društvo koje upravlja Fondom je Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Sjedište Društva je u Banjoj Luci, ul. Kralja Petra I Karađorđevića 109/III. Matični broj Društva je 11157319, a JIB je 4404186440003.

Osnivačka sjednica skupštine Društva je održana 06. aprila 2017. godine na kojoj je zaključen Ugovor o osnivanju Društva. Društvo je osnovano u formi zatvorenog akcionarskog društva od strane dva osnivača: Skupne pokojninske družbe d.d. Ljubljana i Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a.d. Banja Luka. U trenutku osnivanja, osnovni kapital Društva iznosio je 2.948.000 KM i podijeljen je na 2.948.000 običnih akcija klase „A“ koje glase na ime. Nominalna pojedinačna vrijednost jedne akcije iznosi 1 KM.

Ugovorom o osnivanju Društva, oznaka spisa – OPU 434/17, od 6. aprila 2017. godine, članom 34. definisano je da osnivači Društva imaju namjeru da nakon upisa realizuju povećanje osnovnog kapitala Društva drugom emisijom običnih akcija, ukupne vrijednosti emisije 1.452.000 KM. Ovo je i ostvareno nakon vanredne skupštine akcionara održane 22. juna 2017. godine.

Agencija za osiguranje Republike Srpske je dana 30.05.2017. godine Društvu izdala dozvolu za rad - obavljanje djelatnosti organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima Rješenjem broj: 4.05-559-1/17.

Društvo je upisano u sudski registar Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci dana 09.06.2017. godine pod brojem: 057-0-Reg-17-001064.

Osnovna djelatnost Društva je organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, šifra djelatnosti je 66.30 - upravljanje fondovima.

Društvo je upisano u Registar emitenata kod Komisije za hartije od vrijednosti RS pod brojem: 09-904-51/17 od 20.06.2017. godine. Akcije Društva registrovane su kod Centralnog registra HOV a.d. Banja Luka pod brojem: 01-8248/17 od 27.06.2017. godine, oznaka hartije: DEPD-R-A, ISIN kod BA100DEPDRA9, CFI kod ESVUFR.

Visina osnovnog kapitala Društva je 4.400.000,00 KM.

Na dan 31.12.2018. godine, Društvo je imalo šest zaposlenih radnika sa punim radnim vremenom i dva radnika sa dopunskim radom (pravnik i internog revizora).

ORGANI DRUŠTVA

Skupština akcionara

Skupštinu akcionara Društva čine akcionari:

1. SKUPNA POKOJNINSKA DRUŽBA D.D. LJUBLJANA, sa sjedištem Trg republike broj 3, Ljubljana, Republika Slovenija, sa vlasničkim učešćem od 34% u osnovnom kapitalu Društva;
2. PENZIJSKI REZERVNI FOND REPUBLIKE SRPSKE A.D. BANJA LUKA, sa sjedištem u ulici Bana Milosavljevića broj 8, Banja Luka, sa vlasničkim učešćem od 33% u osnovnom kapitalu Društva,

3. EVROPSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ, međunarodna organizacija osnovana sporazumom; čije sjedište je u One Exchange Square, London EC2A 2JNm Ujedinjeno Kraljevstvo („EBRD“), sa vlasničkim učešćem od 16,50% u osnovnom kapitalu Društva i

4. FOND ZA RAZVOJ PREDUZEĆA, SICAV-SIF u formi société anonyme, osnovan u skladu sa zakonima Velikog Vojvodstva Luksemburga („ENEF“), sa vlasničkim učešćem od 16,50% u osnovnom kapitalu Društva.

Skupština akcionara je u 2018. godini održala jednu sjednicu, 3. redovnu, dana 25.04.2018. godine, na kojoj su usvojeni svi izvještaji i odluke iz djelokruga Skupštine akcionara, a koji se odnose na poslovanje Društva i Fonda u toku 2017. godine.

Upravni odbor Društva

Upravni odbor Društva nadležan je za odlučivanje o pitanjima koja se odnose na:

- upravljanje razvojem Društva i strategijom i nadziranjem Izvršnog odbora i administracije Društva,
- utvrđivanje ili odobravanje poslovnog plana Društva,
- usvajanje šestomjesečnih finansijskih izvještaja Društva.
- sazivanje sjednice Skupštine akcionara i utvrđivanje prijedloga dnevnog reda,
- davanje i opozivanje prokure,
- utvrđivanje prijedloga odluka Skupštine akcionara i kontrolu njihovog sprovođenja,
- donošenje odluka o drugim pitanjima u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom ili Statutom Društva.

Članovi Upravnog odbora

Aljoša Uršić - Predsjednik Upravnog odbora

Miloš Grujić – zamjenik predsjednika Upravnog odbora

Aleksandra Vukosavljević - član Upravnog odbora

U toku 2018. godine došlo je promjene u sastavu Upravnog odbora Društva, budući da je Darko Lakić, imenovan ispred akcionara Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a.d. Banja Luka, napustio radno mjesto direktora Društva za upravljanje Penzijskim rezervnim fondom Republike Srpske a.d. Banja Luka, te je, umjesto njega i uz saglasnost Agencije za osiguranje Republike Srpske od 10.09.2018. godine, za člana Upravnog odbora Društva imenovan Miloš Grujić, novi direktor Društva za upravljanje penzijskim rezervnim fondom Republike Srpske a.d. Banja Luka.

U toku 2018. godine, Upravni odbor Društva je održao osam sjednica na kojima je usvajao akta koja su se, prije svega, odnosila na redovno izvještavanje o poslovanju Društva i Fonda, usvajanje akata neophodnih za saradnju i ispunjavanje zakonskih obaveza prema regulatornim ogranima, kao i na dalje uspostavljanje poslovnih procesa i normativnog okvira u Društvu i Fondu.

Izvršni odbor Društva

- organizuje i vodi poslove i odgovoran je za donošenje i izvršavanje svih odluka iz svoje nadležnosti,
- zastupa Društvo i vodi poslovanje Društva u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom,
- stara se i odgovara za zakonitost rada Društva,
- zaključuje ugovore u ime Društva,
- predlaže poslovnu politiku,
- kvartalno izvještava Upravni odbor o svom radu,
- odlučuje o prijemu radnika i prestanku radnog odnosa u skladu sa opštim aktom Društva i zakonom, i
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i opštim aktima Društva.

Članovi Izvršnog odbora

Tomaž Završnik, član izvršnog odbora - direktor

Gordana Drobnjak, član izvršnog odbora - izvršni direktor

U toku 2018. godine, Izvršni odbor Društva je održao 20 sjednica na kojima je donosio odluke vezane za poslovanje, održavanje poslovnih procesa i normativnog okvira u Društvu, kao i ostale odluke u skladu sa svojom nadležnošću.

Interni revizor

Djelokrug rada Internog revizora, ne ograničavajući se na navedeno, kao minimum obuhvata:

- planiranje poslova revizije, identifikovanje i procjenu prirode i nivoa rizika u vezi sa materijalno značajnim rizicima,
- procjenu adekvatnost i efikasnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole u odnosu na:
 - identifikovanje, procjenu i upravljanje rizikom,
 - usaglašenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, uputstvima za rad, internim aktima i ugovorima,
 - tačnost, pouzdanost i potpunost finansijskih i drugih poslovnih informacija,
 - efikasnost, efektivnosti i ekonomičnost poslovanja,
 - zaštitu sredstava i informacija,
 - izvršavanje zadataka i postizanje ciljeva, i
- davanje preporuka Upravnom i Izvršnom odboru za poboljšanje sistema, procesa i aktivnosti.

Dana 25.04.2018. godine, na osnovu odluke Skupštine Društva broj: RSK-III-11/18 za internog revizora je imenovan Slavko Ninković, dok je prije toga ove poslove obavljao Saša Stevanović.

Interna revizija je obavljana na osnovu Pravilnika o radu interne revizije koji je donesen od strane osnivačke Skupštine Društva i na osnovu godišnjeg Plana rada interne revizije za 2018. godinu.

U 2018. godini, na osnovu godišnjeg Plana rada za 2018. godinu, izvršene su sledeće revizije:

- Obračun neto vrijednosti imovine Fonda na dan 31.05.2018. godine;
- Eksterno izvještavanje;
- Usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, uputstvima za rad, internim aktima i ugovorima;
- Ocjena sistema kontrola Fonda i sistema kupovine i prodaje finansijskih instrumenata.

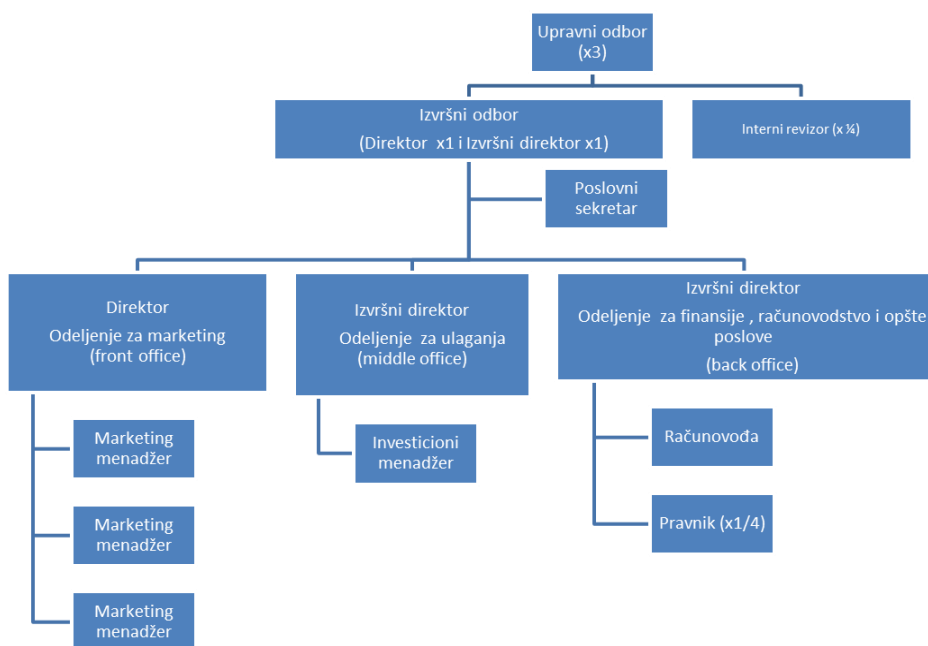
Svi izvještaji Internog revizora su razmatrani i usvojeni od strane Izvršnog odbora Društva, te su usvajane i sve njegove preporuke.

Organizaciona struktura

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova, trenutno ima 6 zaposlenih na puno radno vrijeme, dok su interni revizor i pravnik angažovani kroz ugovore o dopunskom radu na ¼ radnog vremena. Društvo je od samog početka svojih aktivnosti opredeljeno da, kao poslodavac, u potpunosti poštuje i primjenjuje sve pozitivne zakonske propise koji definišu oblast zapošljavanja. Svi zaposleni su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme i ostvaruju sva zakonska prava.

Društvo je organizovano na sledeći način:

- *Upravni odbor Društva*, koga čini tri člana, predstavnika akcionara Društva;
- *Izvršni odbor Društva*, koga čini direktor i izvršni direktor;
- *Interni revizor*, koji je nezavisan u svom radu;
- *Odeljenje za marketing-front office*;
- *Odeljenje za ulaganja-middle office*;
- *Odeljenje za finansije, računovodstvo i opšte poslove-back office*.

Etički kodeks

U svom poslovanju, veliku pažnju posvećujemo poštovanju etičkih normi i kodeksa u cilju stvaranja i održavanja povjerenja u rad Društva, kao i promociji društveno odgovornog ponašanja.

Prihvatanjem Etičkog kodeksa, zaposleni postavljaju standard dobre prakse koga se pridržavaju kao minimuma u svom poslovanju. Na osnovu Etičkog kodeksa nastojimo upravljati rizikom kontinuirane primjerenosti i prikladnosti, kao i rizikom sukoba interesa.

U svakodnevnom radu vodimo računa o sukobu interesa, kako bismo naše odluke donosili objektivno i nezavisno. Zaposleni u Društvu, ukoliko žele da kupuju ili prodaju hartije od vrijednosti, svoje aktivnosti moraju prethodno najaviti, a takođe postoje ograničenja za obavljanje transakcija ukoliko Fond kupuje ili prodaje određene finansijske instrumente.

Standarde profesionalnog ponašanja kojima dajemo prioritet su:

Profesionalnost - Podrazumijeva obavljanje poslova na profesionalan način, poštujući načelo dobre prakse, uz stalno unapređenje profesionalnog znanja, obrazovanja i međusobnu razmjenu znanja i iskustava između zaposlenih i ostalih učesnika na tržištu kapitala.

Integritet tržišta kapitala – Zaposleni koji posjeduju informaciju koja još nije objavljena (povlašćena informacija), a koja može uticati na vrijednost finansijskog instrumenta, ne smiju djelovati ili navesti druge da djeluju na bazi te informacije.

Obaveze prema članovima Fonda - Zaposleni imaju obavezu da se ponašaju lojalno prema Društvu i sredstvima Fonda i u svom postupanju moraju ispoljiti razumnu brigu i oprezno prosuđivanje. Zaposleni moraju da deluju u korist Društva, Fonda i članova Fonda, čije interese moraju staviti iznad svojih interesa.

Obaveze prema Društvu - Zaposleni se u svom djelovanju moraju ponašati u korist Društva i Fonda, ne smiju uskratiti raspolaganje znanjima i sposobnostima koje posjeduju, ne smiju odati povjerljive informacije ili na drugu način nauditi poslovanju Društva i Fonda.

Investiciona analiza i investicione odluke - Prilikom sprovođenja investicione analize i donošenja investicionih odluka, zaposleni moraju da pokažu sistematičnost, nezavisnost i marljivost.

Zaposleni moraju imati razumnu i provjerenu osnovu za djelovanje koja je podržana adekvatnim istraživanjem za bilo koju analizu i investicionu odluku.

Sukob interesa - U slučaju kada zaposleni i imaju lični interes, koji je takav da utiče ili može da utiče na nepristrasno i objektivno vršenje poslova, onda postoji sukob interesa. Zaposleni ne smiju dozvoliti da njegov lični interes utiče na zakonito, objektivno i nepristrasno vršenje poslova.

Prijavljivanje neetičkih zahtjeva - Zaposleni koji smatraju da se od njih zahtjeva da postupaju na način koji je neprimjeren, neetički ili na drugi način nije u skladu sa Etičkim kodeksom, prijaviće takav zahtjev Izvršnom odboru.

Zaposleni je dužan da neposredno pretpostavljenom prijavi kršenje pravila i principa Etičkog kodeksa od strane drugih zaposlenih.

Društveno odgovorno poslovanje i ulaganje

Društvo je posvećeno okolišnoj i društvenoj održivosti kroz stalnu usaglašenost sa nacionalnim ekološkim i socijalnim zakonodavstvom koji uključuje poštovanje ljudskih resursa i propisa o zdravlju i zaštiti na radu; kroz usaglašenost sa zahtevima Okolišne i društvene politike EBRD-a (2014)⁸ posebno provedbenim Zahtjevima: PZ 2 – Radna snaga i uvjeti rada, PZ 4 – Zdravlje i zaštita na radu i PZ 9 – Finansijski posrednici i obezbeđivanjem izgradnje investicionog portfolia Fonda poštujući:

1. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod aktivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Active Equity Investment⁹),
2. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod pasivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Pasive Equity Investment¹⁰).

U okviru projekta osnivanja i poslovanja, definisan je Plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (Environmental and social management plan - ESAP) koji uzima u obzir rezultate procjene životne sredine i društvene procjene, kao i rezultate konsultacija sa EBRD-om. Akcioni plan (ESAP) sadrži mjere ublažavanja i poboljšanja učinka, kao i aktivnosti koje se tiču utvrđenih društvenih i pitanja vezanih za zaštitu životne sredine. Sve transakcije Društva i Fonda se vrše u skladu sa Eliminacionom listom okolišnih i socijalnih pitanja EBRD-a¹¹. Za svaku transakciju se determiniše nivo rizika zaštite životne sredine i socijalnog rizika (visok/srednji/nizak) i definiše da li su potrebe dalje aktivnosti.

Društvo nema direktna ulaganja u zaštitu životne sredine. Ulaganja u životnu sredinu sprovode se plaćanjem odgovarajućih taksi regulisanih pozitivnim zakonskim propisima.

POSLOVANJE DRUŠTVA

Prinosni, finansijski i imovinski položaj Društva

Prinosni položaj Društva

Rentabilnost Društva se može posmatrati sa dva aspekta:

- rentabilnost ukupne imovine (sredstava) i
- rentabilnost sopstvenog kapitala.

Stopa prinosa na angažovanu imovinu u 2018. godini je iznosila –14,5%, a stopa povrata na sopstveni kapital iznosi -14,63%, što je u skladu sa očekivanjima, budući da je Društvo tek u 2018. godini imalo cijelu godinu poslovanja, te je i gubitak u skladu sa očekivanim i planiranim.

Rentabilnost se ogleda u sposobnosti Društva da sa što manjim ulaganjima ostvari što veći rezultat poslovanja. Preduzeće je rentabilno ako ima pozitivan rezultat, tj. ako su prihodi koje ostvaruje veći od rashoda. S obzirom da je na kraju godine Društvo ostvarilo veće rashode od prihoda ne može se reći da je u posmatranom periodu Društvo poslovalo rentabilno, ali budući da je Društvo u svojim prvim godinama poslovnih aktivnosti, rezultat poslovanja je u planskim okvirima.

Pozicija	2018. godina	2017. godina
1) Neto dobit u KM	-555.470	-326.247
2) Rashodi finansiranja u KM	0	0
Svega 1+2 u KM	-555.470	-326.247
Prosječna ukupna imovina u KM	3.831.024	4.255.606

⁸ <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

⁹ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

¹⁰ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

¹¹ Eliminaciona lista okolišnih i socijalnih pitanja EBRD-a je Dodatak 1. Okolišne i društvene politike EBRD-a (2014) (E&S Exclusion list is Appendix 1 to the EBRD's Environmental and Social Policy 2014: <http://www.ebrd.com/environmental-and-social-policy.html>)

Stopa prinosa na ukupnu imovinu ROA	-14,50%	-7,67%
Prosječan sopstveni kapital u KM	3.795.980	4.236.841
Stopa prinosa na sopstveni kapital ROE	-14,63%	-7,70%

Finansijski položaj Društva

Koeficijenti likvidnosti i stabilnosti Društva su povoljni. Koeficijent likvidnosti Društva iznosi 6.6, neto obrtni fond je 182.361,69 KM, a koeficijent finansijske stabilnosti iznosi 0,43, tako da postoji i trenutna likvidnost i sposobnost daljeg održavanja likvidnosti. Koeficijent finansijske stabilnosti Društva je značajno manji od jedan, što pokazuje da je dugotrajna imovina finansirana iz dugoročnih izvora, i da ne postoji opasnost od insolventnosti Društva.

Likvidnost Društva

Društvo stalno raspoložuje dovoljnim iznosom likvidnih sredstava radi izmirenja obaveza iz poslovanja, metodom stalnog praćenja priliva i odliva sredstava.

r.br.	Pozicija	2018. godina	2017. godina
1.	Gotovina u KM	211.232,67	1,769,435.71
2.	Kratkoročna potraživanja u KM	3.687,23	1,519.90
3.	Gotovina i kratkoročna potraživanja (1+2) u KM	214.919,90	1,770,955.61
4.	Kratkoročne obaveze u KM	32.558,21	37,530.30
5.	Koeficijent likvidnosti (3/4)	6.60	47.19
6.	Neto obrtni fond (3-4) u KM	182.361,69	1,733,425.31
7.	Stalna imovina//Dugoročno vezana imovina u KM	1.529.813,06	1,586,534.30
8.	Trajni i dugoročni kapital u KM	3.518.277,04	4,073,682.14
9.	Dugoročne obaveze	-	-
10.	Dugoročna rezervisanja	-	-
11.	Trajni i dugoročni kapital (8 do 10) u KM	3.518.277,04	4,073,682.14
12.	Koeficijent finansijske stabilnosti (7/11)	0.43	0.39

Zaduženost

Na kraju 2018. godine, učešće kapitala u ukupnoj pasivi učestvuje sa 99,09%. Podaci pokazuju da se Društvo, u posmatranom periodu, dominantno finansiralo iz vlastitih izvora.

Pasivu Društva čine sopstveni kapital 3.518.277 KM i kratkoročne obaveze 32.558 KM (Društvo nema dugoročnih obaveza). Obaveze se odnose na obaveze za bruto zarade i ostale tekuće obaveze iz poslovanja.

Pozicija	2018. godina		2017. godina	
	Iznos u KM	učešće	Iznos u KM	učešće
Kapital	3.518.277	99,08%	4,073,682	99.09%
Obaveze	32.558	0,92%	37,530	0.91%
Pasiva	3.550.835	100,00%	4,111,212	100.00%

Solventnost

Solventnost Društva se ogleda u sposobnosti Društva da izmiruje svoje obaveze u dužem roku. U svom poslovanju, Društvo ne koristi pozajmljene izvore finansiranja, već posluje isključivo sopstvenim sredstvima, što mu obezbeđuje dugoročnu finansijsku sigurnost i sposobnost da u roku izmiruje sve obaveze.

U 2018. godini, koeficijent solventnosti iznosi 109.06. Sudeći po visini koeficijenta solventnosti, Društvo je izuzetno solventno.

r.br.	Pozicija	2018. godina	2017. godina
1.	Imovina u KM	3.550.835	4,111,212
2.	Dugovi u KM	32.558	37,530
3.	Koeficijent solventnosti (1/2)	109.06	109.54

Imovinski položaj Društva

U stalnoj imovini najveće učešće imaju ulaganje u dugoročne obveznice emitenta Republika Srpska i dugoročni depoziti kod poslovnih banaka. Vrijednost opreme se, prije svega, odnosi na ulaganja u računarsku i serversku opremu i poslovne automobile Društva (136.475,43 KM), dok se preostali dio stalne imovine, izuzev finansijskih plasmana koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha plasmana i depozita, odnosi na ulaganja u poslovni prostor (17.310,50 KM) i nematerijalna ulaganja u licence (26.027,13 KM). U obrtnoj imovini dominantno učešće imaju ulaganja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (u Triglav skladi 1.053.321,04) gotovina i ekvivalenti i kratkoročni depoziti kod poslovnih banaka u Republici Srpskoj (700.000 KM).

Pozicija	2018. godina		2017. godina	
	Iznos u KM	učešće	Iznos u KM	učešće
Stalna imovina	1.529.813	43,08%	1,586,534	38.59%
Obrtna imovina	2.021.022	56,92%	2,524,678	61.41%
Ukupno imovina	3.550.835	100,00%	4,111,212	100.00%

RIZICI

Rizici u poslovanju Društva predstavljaju vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Društva. Rizik nikada nije moguće u potpunosti izbjeći, ali ga je moguće svesti na najmanju moguću mjeru. Efikasna kontrola rizika iz poslovanja obavlja se kroz planiranje, organizaciju, koordinaciju, implementaciju i nadzor poslova Društva. Lica zadužena za upravljanje rizicima imaju zadatak kontrole rizika i utvrđivanje procedura za kontrolu rizika, u skladu sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Kao minimum, izvršiće se identifikovanje i procjena sljedećih vrsta rizika: investicioni/tržišni rizik, rizik koncentracije, kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik usklađenosti aktive i obaveza, operativni i rizik eksternalizacije, strateški rizik, pravni i regulatorni rizik, reputacioni rizik.

Prema potrebi lista rizika koja će biti predmet procjene može se proširiti od strane regulatora, Upravnog odbora i Izvršnog odbora. Identifikovani rizici koji će procjenjivati biće upisani u Registar rizika. Upravljanje rizicima je u nadležnosti Upravnog odbora, Izvršnog odbora i internog revizora, u skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima.

Tržišni rizik

Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo nije značajno izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti (konvertibilna marka - KM) koja je fiksno vezana za EURO.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo rizicima koji, kroz efekte promjene visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine.

S obzirom da Društvo ima kamatonosnu imovinu, prihodi Društva su u određenoj mjeri zavisni od promjene tržišnih kamatnih stopa. Imovina Društva je investirana u dužničke hartije od vrijednosti (obveznice Republike Srpske) i depozite banaka sa rokom dospijeca do 25 mjeseci.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir da se rokovi dospijeca oročenih depozita podudaraju sa procjenom roka u kojem navedena sredstva neće biti korišćena za kupovinu hartija od vrijednosti, kao i alternativne izvore finansiranja i refinansiranja.

Rizik od promjene cijena kapitala

Društvo nije izloženo značajnom riziku promjena cijena svojih usluga, s obzirom da rukovodstvo Društva nema saznanja o eventualnim značajnim promjenama cijena usluga koje bi bile odobrene od strane regulatornog organa, Agencije za osiguranje Republike Srpske.

Rizik ulaganja u Triglav skladi

U skladu sa Odlukama Izvršnog odbora broj: IO-7-3/17 od 02.10.2017. i IO-3-3/18 od 01.03.2018. godine, kao i saglasnosti Upravnog odbora Društva broj: UO-V-7/17 od 17.10.2017. godine, kupljeni su udjeli u otvorenim investicionim fondovima kojima upravlja Triglav Skladi, Družba za upravljanje d.o.o. Ljubljana. Portfolio se uglavnom sastoji od dužničkih hartija od vrijednosti.

Naziv fonda	Broj udjela	Nominalna vrijednost	Troškovi kupovine	Cijena na dan 31.12.2018.	Vrijednost na dan 31.12.2018.	Razlika
TRIGLAV RENTA	15.142,4149	435.000	1.783	27.64	418,474	(16,526)
TRIGLAV OBVEZNIČKI	39.933,5734	435.000	1.783	10.76	429,568	(5,432)
TRIGLAV HIGH YIELD	11.661,9471	212.060	1.114	17.60	205,279	(6,781)
		1.082.060	4..680		1.053,321	28,739

Portfolio je znatno manje rizičan od MSCI World indeksa, koji čini samo oko 20% dionica u dioničkim investicijama. Beta koeficijent je 0,26, što znači da su očekivane promene u portfoliju znatno niže od promjena indeksa akcija. Koeficijent determinacije je 0,75 i pokazuje vezu (smjer trenda) sa indeksom svjetskih dionica.

Korekcija u posljednjem kvartalu prošle godine je bila još snažnija od onog na početku godine i izbrisala je svu akumuliranu vrijednost koja je prikupljena do septembra.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću nemogućnosti brze prodaje finansijske imovine Društva po cijeni koja je približno jednaka fer vrijednosti te imovine.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Društva. Društvo svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji mu obezbjeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze.

Društvo raspolaže dovoljnim iznosom visoko likvidnih sredstava (gotovina i gotovinski ekvivalenti) koji omogućava da svoje obaveze izmiruje u roku dospijeca.

Društvo ne koristi finansijske derivate.

Kreditni rizik

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih lica i preuzetih obaveza, i odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze prema Društvu, što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva.

Društvo nije značajnije izloženo kreditnom riziku, obzirom da na dan 31.12.2018. godine potraživanja Društva iznose 3.687 KM.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju odnosi se na javne obveznice Republike Srpske, emitovane 25. emisijom javnom ponudom. Vrijednost kupljenih obveznica je 1.000.000 KM, odnosno 1.000 obveznica nominalne vrijednosti 1.000 KM. Datum dospijeca obveznica je 04.08.2027. godine, kamatna stopa je fiksna, 4% na godišnjem

nivou.

Dugoročno oročeni depoziti iskazani na dan 31.12.2018. godine, u iznosu od 350.000 KM, cjelokupno se odnose na oročeni novčani depozite kod Komercijalne banke a.d. Banja Luka, na period duži od godinu dana i po godišnjoj kamatnoj stopi od 1,55% fiksno. Kratkoročni depoziti se odnose na dva depozita kod poslovnih banaka (Addiko banka a.d. Banja Luka i MF banka a.d. Banja Luka, sa dospijjećem kraćim od godine dana i kamatnim stopama 1,55% i 2,10% fiksno.

Upravljanje obavezama prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2018. godine iskazane su u iznosu od 5.123 KM. Dobavljači ne zaračunavaju zateznu kamatu na dospjele obaveze, pri čemu Društvo dospjele obaveze prema dobavljačima, saglasno politici upravljanja finansijskim rizicima, izmiruje u ugovorenom roku.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

Ostale informacije

- Ne postoje značajniji događaji nakon datuma sastavljanja finansijskih izvještaja.
- U toku 2018. godine, Društvo nije imalo aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem.
- U toku 2018. godine, Društvo nije vršilo otkup vlastitih akcija.
- Društvo nema poslovnih jedinica kao posebnih poslovnih segmenata, niti u budućnosti planira njihovo osnivanje.
- Društvo nema finansijskih obaveza.
- Procjena očekivanog budućeg razvoja Društva: u budućnosti, Društvo će nastaviti da upravlja imovinom Fonda u skladu sa zakonom, prospektom i investicionom politikom sa pažnjom dobrog privrednika u cilju očuvanja i povećanja vrijednosti imovine Fonda, kao i povećanja broj članova Fonda.

Prilog 1:

Skraćeni finansijski izvještaji Društva, sa mišljenjem nezavisnog revizora

Prilog 2:

Skraćeni finansijski izvještaji Fonda, sa mišljenjem nezavisnog revizora